

Exnr: 2 van 20 Exn

NOTA

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Nota bestemd voor

- de Minister van Defensie
- de Staatssecretaris

d.t.v. de Secretaris-Generaal

Nummer
DIS97002049

Datum
7 mei 1997

Onderwerp:
Inlichtingenbulletin

1. Hierbij doe ik U toekomen Inlichtingen-Bulletin nr. 17/97 van de MID.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

Brigade-generaal

Bijlagen

- 1 -

Opstellerdrs **Doorkiesnummer**

070 -3186967

Bun. Secretaris-Generaal	
7-5-97	D97001257

[REDACTED]

INLICHTINGEN-BULLETIN NR.: 17/97
(7 mei 1997)

ALBANIE

Toenemende wapensmokkel uit Kosovo

Er zijn aanwijzingen dat vanuit de Joegoslavische, voormalig autonome, provincie Kosovo in toenemende mate wapens worden gesmokkeld naar Albanië. Deze zouden voornamelijk ten goede komen aan krachten die onder controle staan van president [REDACTED] onder meer (voormalige) leden van de geheime dienst ShIK. Er zouden ook personen uit Kosovo zijn overgekomen om de eenheden van Berisha te versterken. Volgens onbevestigde berichten zouden sommigen van hen voorbereidingen treffen conflicten met functionarissen van de Albanese regering [REDACTED] uit te lokken.

In het verleden was er sprake van beperkte interactie tussen Kosovo en Albanië. Het heeft er alle schijn van dat [REDACTED] nu nauwere betrekkingen met de Kosovo-Albanezen heeft gezocht om de macht te kunnen behouden. De betreffende berichten onderstrepen dat [REDACTED] daarvoor steunt op de ShIK, of tenminste ex-leden daarvan. Indien het bericht juist is dat [REDACTED] beoogt overheidsfunctionarissen (d.w.z. personen loyaal aan de regering- [REDACTED]) tot conflicten te provoceren, zou dit de instabiele politieke situatie verder kunnen compliceren. Het heeft er alle schijn van dat [REDACTED] hoopt de pogingen van [REDACTED] om een nationale dialoog op gang te brengen te verstoren, en in feite diens positie te ondergraven. Doel van [REDACTED] zou zijn zich in de nabije toekomst op te werpen als de enige politicus die stabiliteit weet te bewerkstelligen. De pogingen van [REDACTED] tot obstructie kunnen echter leiden tot een verdere destabilisering van het land.

RUSLAND - WIT-RUSLAND

Zeer nauwe militaire samenwerking

In het kader van het unieoverdrag tussen Rusland en Wit-Rusland zijn, zoals nu bekend is geworden, in april afspraken gemaakt over militaire samenwerking tussen beide landen. Er is een afstemming van het algemene defensiebeleid voorzien, alsmede een unificatie van de nationale wetgevingen inzake defensie. Wit-Rusland zal eventuele aanschaffingen samen met Rusland doen. In de gepubliceerde tekst is sprake van een "regionale groepering van troepen van Wit-Rusland en Rusland", waarvoor gemeenschappelijke operatieplannen zullen worden gemaakt. In deze Russisch-Wit-Russische groepering worden verder de bevelvoeringssystemen geünificeerd. Met deze afspraken zetten Moskou en Minsk een belangrijke stap naar het sluiten van een formele militaire alliantie. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de nauwe contacten die de twee krijgsmachten hebben onderhouden sinds het uiteenvallen van het Sovjet leger in 1992. De genoemde "regionale groepering van troepen" zal waarschijnlijk alle Wit-Russische strijdkrachten, alsmede de Russische troepen in de enclave Kaliningrad en in het westelijk deel van het Militaire District Moskou omvatten.

[REDACTED]

Overigens blijkt het uitbouwen van de politieke en economische samenwerking tussen de twee landen minder goed te verlopen. Een naaste medewerker van [REDACTED] heeft voorgesteld om in het zogenaamde "Unie-Charter" van Rusland en Wit-Rusland vast te leggen dat voorlopig een vereniging van beide landen niet mogelijk is vanwege de grote verschillen in economische beleid.

IRAN

Grootschalige gecombineerde militaire oefening voltooid

De Iraanse strijdkrachten hielden van 22 tot en met 24 april jl. een gecombineerde land-, lucht- en zeemacht-oefening. Die vond plaats in vier provincies in West- en vooral Zuid-Iran, en rond de strategische Straat van Hormuz. Aan de grootschalige oefening, de tweede in zijn soort sinds de Iraaks-Iraanse oorlog (1980-1988), participeerden, volgens eigen zeggen, 200.000 man van het elite Iraanse Revolutionaire Garde Korps (IRGC) en van de Basij-militie. In totaal zouden 7 infanteriecorpsen, 3 marine-brigades, 1 raket-brigade en 1 luchtmachtbrigade hebben deelgenomen. Volgens voorlopige schattingen van westerse inlichtingendiensten is het Iraanse sterktecijfer overtrokken en bedroeg het aantal manschappen 100.000 à 150.000. De Iraanse Geestelijk Leider, tevens opperbevelhebber van de gezamenlijke strijdkrachten, [REDACTED] was bij aanvang van de oefening aanwezig. Naast het verbeteren van de gevechtskracht en het testen van nieuw materieel had de oefening ("*Pad naar Jeruzalem*") vooral tot doel de kracht van de Iraanse militaire afschrikking in de regio te tonen. Hierbij lag het accent op een amfibische oefening en de inzet van verschillende raketsystemen. Op 24 april voerden 40.000 troepen een amfibische landing uit op Qeshm-eiland in de Straat van Hormuz. De deelname van luchtmacht aan de gehele oefening bestond uit minimaal 27 gevechtsvliegtuigen, waaronder zeker 14 van de in totaal 23 vliegwaardige Iraanse MiG-29 FULCRUM's, die daags voor de oefening naar zuid Iran waren verplaatst. IRGC-bevelhebber generaal-majoor [REDACTED] benadrukte dat de oefening een defensief karakter had, maar wees tevens op het vermogen van Iran om de Straat van Hormuz te beheersen en zonodig af te sluiten. De oefening vormt dan ook een signaal tegenover de Westerse (vooral Amerikaanse) maritieme aanwezigheid in de Golf, die door Iran als bedreigend wordt ervaren. Daarbij speelt nog steeds een mogelijke Amerikaanse vergeldingsactie tegen Iran, indien blijkt dat Iran daadwerkelijk betrokken was bij de bomaanslag in Dhahran (Saudi-Arabië). Duidelijk is dat Iran de vermeende Amerikaanse dreiging als argument gebruikt om haar militaire oefenactiviteiten te intensiveren en haar wapenarsenaal verder uit te breiden. Zoals eerder gemeld passen de onderhandelingen met Russische instanties over de aankoop van diverse wapensystemen, met name luchtafweermiddelen, in dit kader.

ZIMBABWE - SLOWAKIJE

Militaire samenwerking

Zimbabwe en Slowakije hebben besprekingen gevoerd over toekomstige militaire samenwerking. Tijdens een recent bezoek van een Zimbabweaanse delegatie, onder leiding van de minister van Defensie, aan Bratislava is gesproken over de Slowaakse

[REDACTED]

ervaringen in VN-vredesoperaties, mijnenruimactiviteiten en over ontwikkelingen in de (Slowaakse) wapenindustrie. Voor Zimbabwe heeft samenwerking op het gebied van de defensie-industrie prioriteit. Volgens de Slowaakse minister van Defensie zullen wederzijds voorbereidingen getroffen worden voor militaire samenwerking en zal nog dit jaar het ministersoverleg worden voortgezet.

De voorheen aanzienlijke (Tsjecho-)Slowaakse defensie-industrie is de afgelopen jaren door het wegvallen van orders sterk teruggelopen. Ook de in gang gezette privatisering en conversie heeft niet geleid tot een wezenlijke opleving in de Slowaakse militaire industrie. Wel heeft de oprichting van een defensie-industrieel consortium, in 1995, voor een nieuwe impuls gezorgd. De inspanningen van de samenwerkende militaire ondernemingen zijn gericht op het terugwinnen van de verloren exportmarkten.

De militaire contacten van Zimbabwe met Slowakije kunnen niet los worden gezien van de rol die Zimbabwe speelt in de Afrikaanse regio. Het lijkt er sterk op dat Zimbabwe zijn militair vermogen wil versterken, mede om militaire ontwikkelingen in buurlanden te kunnen beïnvloeden. Vermeldenswaard is dat Zimbabwe al beperkte militaire steun verleent aan de Zairese (Tutsi-) rebellen (AFDL) van [REDACTED], die tegen het regime van president [REDACTED] strijdt. Overigens kan dit het aanstaand voorzitterschap van Zimbabwe van de OAE negatief beïnvloeden.

VR CHINA

Mogelijke aankoop Oekraïens vliegdekschip.

Naar het zich laat aanzien hebben de VR China en Oekraïne een akkoord bereikt over de aankoop van het onvoltooide vliegdekschip 'Varyag'. Het casco van het schip is rijp voor de sloop, maar is voor de Chinezen bruikbaar als model voor een vliegdekschip naar eigen ontwerp: het zogenaamde "reverse-engineering".

Een dergelijke operatie is eerder door de VR China uitgevoerd. In 1985 werd het Australische vliegdekschip 'Melbourne' aangekocht. Deze werd minutieus gedemonteerd voor reverse-engineering. In 1987 werden de contouren van het vliegdek van de 'Melbourne' op ware grootte uitgezet op een vliegveld in de omgeving van Beijing. In hetzelfde jaar werd het eerste Chinese gevechtsvliegtuig vanaf deze "mock-up" de lucht in gekatapulteerd. Tot 1990 is niets meer vernomen van het vliegdekschip-project, hoewel duidelijk was dat een dergelijk schip hoog op de verlanglijst van de Chinese marine stond. In de jaren 1990-92 bezochten Chinese scheepsbouwers enkele malen in Rusland en Oekraïne opgelegde vliegdekschepen van de voormalige Sovjet-marine. Naar aanleiding hiervan is destijds verwogen één of meerdere van deze schepen aan te schaffen. Maar aangezien deze schepen te duur bleken te zijn, werd besloten toch vliegdekschepen in de VR China te bouwen. Een volgend struikelblok was het type schip; moest gekozen worden voor de STOVL-variant (short take off/vertical landing), of was de traditionele katapult-versie een betere optie. Tot een keuze is het niet gekomen. In het Chinese vlootplan van 1993 werd daarom slechts volstaan met de aankondiging dat er drie vliegdekschepen zouden worden gebouwd.

De kwestie wordt dus weer actueel met de mogelijke aankoop van de 'Varyag'. Daar komt bij dat de VR China dit ontwerp mogelijk kan vergelijken met het bouwplan van het vliegdekschip dat momenteel door Spanje voor de Thaise marine wordt gebouwd. Op basis hiervan moet de Chinese marine binnenkort in staat zijn een definitieve beslissing te nemen omtrent zijn type vliegdekschip. Dan nog zou een eerste Chinees vliegdekschip op zijn vroegst pas in het jaar 2010 in dienst kunnen worden gesteld.